

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання самостійної роботи з курсу

«ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА АУДИТУ»

*(для студентів 5 курсу заочної форми навчання та слухачів другої вищої освіти
напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво», спеціальності
6.030509 – «Облік і аудит»)*

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з курсу «Організація і методика аудиту» (для студентів 5 курсу заочної форми навчання та слухачів другої вищої освіти напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво», спеціальності 6.030509 – «Облік і аудит») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Андренко О.А., Горелкіна Ю.В. –Х: ХНАМГ, 2009. - 50 с.

Укладачі: О.А. Андренко, Ю.В. Горелкіна

Рецензент: д.е.н., проф. А.Є. Ачкасов

Рекомендовано кафедрою економіки управління будівництвом і міським господарством факультету післядипломної освіти і заочного навчання, протокол № 1 від 29 серпня 2008 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ	5
ТЕМА 1. ОБ'ЄКТИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	6
ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРСЬКОЇ ФІРМИ	7
ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	9
ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ	10
ТЕМА 5. ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ	12
ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ В КОМП'ЮТЕРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	13
ТЕМА 7. МЕТОДИКА АУДИТУ УСТАНОВЧИХ ДОКУМЕНТІВ ТА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ.....	15
ТЕМА 8. МЕТОДИКА АУДИТУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ	17
ТЕМА 9. МЕТОДИКА АУДИТУ ЗАПАСІВ І ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ.....	18
ТЕМА 10. МЕТОДИКА АУДИТУ ГРОШОВИХ КОШТІВ І ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ.....	20
ТЕМА 11. МЕТОДИКА АУДИТУ ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	23
ТЕМА 12. МЕТОДИКА АУДИТУ КАПІТАЛУ І ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	24
ТЕМА 13. МЕТОДИКА АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ.....	25
ТЕМА 14. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АУДИТУ	32
ТЕМА 15. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ	34
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ	35
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ.....	42
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	49

ВСТУП

Аудиторська діяльність є важливою складовою ринкових економічних перетворень, які сьогодні здійснюються в Україні.

Основною передумовою аудиту є взаємна зацікавленість підприємства (фірми) в особі його власників (акціонерів), держави в особі податкової адміністрації і самого аудитора в забезпеченні реальності та достовірності обліку й звітності.

Аудит є незалежною експертизою фінансової звітності комерційних підприємств уповноваженими на те особами (аудиторами) з метою підтвердження її достовірності для державних податкових органів і власників. Іншими словами, аудит — це надання практичної допомоги керівництву й економічним службам підприємства щодо ведення справ і управління його фінансами, а також щодо налагодження бухгалтерського фінансового і управлінського обліку, надання різних консультацій. Аудит також дає змогу дати оцінку майна під час приватизації і при акціонуванні підприємств різних форм власності.

Мета аудиту — сприяння ефективності роботи, раціональному використанню матеріальних, трудових і фінансових ресурсів у підприємницькій діяльності для отримання максимального прибутку.

Мета курсу "Організація і методика аудиту" - формування системи знань у галузі створення аудиторської фірми, організації її діяльності та методики проведення аудиторських перевірок і супутніх аудиту робіт.

За результатами вивчення дисципліни "Організація і методика аудиту" студент повинен вміти: правильно організовувати аудиторські перевірки; складати плани й програми перевірок; складати договори на проведення аудиторських перевірок, контракти та угоди; визначати аудиторський ризик; здійснювати ефективні процедури аудиту та отримувати аудиторські докази; правильно оформляти робочі документи аудитора; вміти виявляти порушення та відхилення в обліку, правильно оцінювати їх та характеризувати наслідки; узагальнювати отриману інформацію, аналізувати її, розробляти рекомендації та пропозиції

щодо виправлення відхилень; складати аудиторські звіти й висновки та ін.

Глибоке вивчення курсу "Організація і методика аудиту" можливе за умови достатньо повного засвоєння студентами економічної теорії, філософії, математики для економістів, економіко-математичних методів та моделей, статистики, фінансів підприємств, бухгалтерського обліку, економічного аналізу, а також дисциплін, пов'язаних автоматизацією обробки економічної інформації.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ

Для самостійної роботи над курсом і розв'язання завдань потрібно вивчити матеріал, викладений у відповідних розділах посібників та підручників (див. список основної та додаткової літератури), використати нормативні й законодавчі акти міністерств і відомств України з питань бухгалтерського обліку та фінансового контролю, міжнародні стандарти аудиту (МСА).

Розв'язування завдань передбачає наступну послідовність:

- 1) визначити, які нормативні документи порушені;
- 2) встановити, до яких наслідків призвела здійснена операція;
- 3) визначити, які аудиторські докази щодо цього факту треба використати;
- 4) встановити осіб, відповідальних за допущені порушення;
- 5) визначити порядок дій аудитора та його пропозиції;
- 6) зробити коригуючі записи на рахунках бухгалтерського обліку, якими можна усунути допущені порушення.

Слід звернути особливу увагу на період, у якому була зроблена певна помилка, щоб визначити правильний перелік нормативних та законодавчих документів, якими слід користуватися під час розв'язування задачі. В окремих задачах період, в якому були зроблені порушення, чітко не визначений, тому їх слід розв'язувати з урахуванням змін та доповнень, що відбулися у законодавстві протягом останніх років.

Розв'язання завдань слід оформити як витяг із звіту аудиторської перевірки. Під час виконання завдань студенти мають право використовувати практичний матеріал підприємств, де вони працюють, проходять практику (чи будь-

яких), що буде свідчити про самостійне виконання роботи, допоможе студентам більш реально відчутти сутність вказаних ситуацій і дати реальні пропозиції щодо їх вирішення.

ТЕМА 1. ОБ'ЄКТИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання

1. Поняття об'єктів аудиторської діяльності
2. Класифікація об'єктів аудиторської діяльності
3. Об'єкти зовнішнього й внутрішнього аудиту

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 1.1

На основі наведених нижче даних необхідно:

1. Проаналізувати класифікацію об'єктів аудиту за наведеними ознаками.
2. На основі класифікації, наведеної у табл. 1.1., визначити, що відноситься до конкретних об'єктів аудиту.

Таблиця 1.1- Класифікація об'єктів аудиту

Ознака класифікації	Види об'єктів аудиторського контролю
1. Відношення до часу	1.Об'єкти, стан яких оцінюється в минулому часі 2. Об'єкти, стан яких оцінюється в теперішньому часі 3.Об'єкти стан яких оцінюється в майбутньому часі
2.Характер оцінки стану об'єктів	1.Підлягають вартісній оцінці 2.Підлягають кількісній оцінці 3.Підлягають кількісно-вартісній оцінці
3. Тривалість перебування в полі зору діяльності аудитора	1.Об'єкти, які є постійно в полі зору аудитора 2.Об'єкти періодичної аудиторської діяльності 3.Об'єкти одноразової оцінки
4. Відношення до видів аудиту	1.Об'єкти зовнішнього аудиту 2.Об'єкти внутрішнього аудиту

Завдання 1.2

На основі наведених нижче даних необхідно:

1. Охарактеризувати класифікацію об'єктів аудиту за наведеними ознаками.
2. На основі класифікації, наведеної у табл. 1.б., визначити, що відноситься до конкретних об'єктів аудиту.

Таблиця 1.2 - Класифікація об'єктів аудиту

Ознака класифікації	Види об'єктів аудиторського контролю
1. За функціональним призначенням засобів	1. Засоби праці 2. Предмети праці
2. За джерелами утворення засобів	1. Засоби, придбані за рахунок своїх джерел 2. Засоби, придбані за рахунок залучених джерел (інвестицій) 3. Засоби, придбані за рахунок позик
3. За фінансово-аналітичними ознаками	1. Необоротні активи 2. Оборотні активи 3. Витрати майбутніх періодів 4. Власний капітал 5. Забезпечення наступних витрат і платежів 6. Довгострокові зобов'язання 7. Поточні зобов'язання

Література: основна - 1,2,3,4,5,6; додаткова – 7,8.

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРСЬКОЇ ФІРМИ

Питання

1. Визначення аудиторської фірми
2. Порядок та умови створення аудиторської фірми
3. Організація роботи та планування аудиторських перевірок
4. Види забезпечення аудиторських фірм
5. Звітність аудиторських фірм

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 2.1

На основі наведених нижче даних вказати перелік документів, які необхідно подати Аудиторській палаті України від імені аудиторської фірми "Харківаудит" для внесення її до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності.

Умова завдання:

Аудиторську фірму створено у формі товариства з обмеженою відповідальністю "Харківаудит" і зареєстровано Відділом реєстрації та ліцензування управління промисловості та підприємництва Харківської міської Ради 10.11.03р., № запису 1554-Х. Ідентифікаційний код - 12345678. Юридична адреса: Україна, 61057, м. Харків, вул. Пушкінська д.10, кв. 11, тел.700-00-01. До подачі заяви підприємство проводило діяльність на основі ліцензії №000604,

виданої АПУ 17.11.03р. ТОВ "Харківаудит" знаходиться на обліку Київської районній податковій інспекції м. Харкова.

Згідно із засновницьким договором до складу засновників входять три громадянина України:

- Комарова Г.С., сертифікат аудитора серії "А" № 001115 (30 % статутного капіталу);
- Збруєва М.В., сертифікат аудитора серії "Б" № 001118 (30 % статутного капіталу);
- Коваленко О.М., сертифікат аудитора серії "А" № 001102 (40 % статутного капіталу).

Директором аудиторської фірми є Коваленко Олена Миколаївна.

Відокремлених структурних підрозділів (філій, відділень, представництв) ТОВ "Харківаудит" не має. На підприємстві під час подання заяви працює десять осіб, у тому числі п'ять сертифікованих аудиторів.

Завдання 2.2

На основі наведених нижче даних необхідно:

1. Визначити осіб, які мають право подати заяву в Аудиторську палату України про складання іспиту для отримання сертифікату аудитора України, виходячи з даних, наведених у табл. 2.1.

2. Обґрунтувати, за яких обставин окремим з названих у табл. 2.1 особам може бути відмовлено у видачі сертифікату.

Умова завдання:

Таблиця 2.1- Дані про осіб, які претендують на отримання сертифікату аудитора

№ п/п	Освіта	Займана посада	Практичний стаж роботи	Громадянин якої
1	Вища педагогічна	вчитель	5 років підряд	Україна
2	Неповна вища економічна	фінансист	18 років підряд	Україна
3	Середня спеціальна економі-	бухгалтер	7 років підряд	Україна
4	Вища юридична	аудитор	14 років підряд	Росія
5	Вища економічна	аудитор	4 років підряд	Україна
6	Вища технічна	Гл. бухгалтер	3 роки підряд	Польща
7	Вища економічна	економіст	2 роки підряд	Україна

Завдання 2.3

На основі наведених нижче даних необхідно:

1. Визначити, чи порушуються принципи професійної етики аудитора.
2. Назвати принципи професійної етики, які порушено, й обґрунтувати свою відповідь.

Умова завдання:

1. Під час аудиторської перевірки аудитор вимагав надання йому інформації, що складає комерційну таємницю підприємства, мотивуючи, що це потрібно йому для складання об'єктивного висновку.

2. Перевіркою касових операцій аудитор виявив окремі зловживання, про які не повідомив керівника підприємства, оскільки касир пообіцяв виправити ці зловживання.

3. Аудитор погодився, у разі підвищення йому винагороди, не враховувати окремі недоліки в роботі підприємства під час складання загального висновку за результатами перевірки фінансової звітності.

4. Помилки, допущені бухгалтером в обліку основних засобів, аудитор погодився допомогти виправити за додаткову оплату і не відобразити їх в аудиторському висновку.

5. Аудитор розповсюдив неправдиву негативну інформацію щодо діяльності іншої аудиторської фірми, внаслідок чого окремі клієнти цієї фірми перейшли на аудиторське обслуговування до нього.

Література: основна - 1,2; додаткова – 7.

ТЕМА 3. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Питання

1. Права, обов'язки й відповідальність аудиторів (аудиторських фірм)
2. Стадії та етапи аудиторського процесу
3. Організаційні процедури здійснення аудиторських перевірок
4. Порядок складання і зміст документів організаційного характеру

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки студентів

Завдання 3.1

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Скласти програму аудиту запасів.
2. Скласти програму аудиту фінансової звітності.
3. Скласти програму аудиту основних засобів.
4. Скласти програму аудиту основних засобів та нематеріальних активів.
5. Скласти програму аудиту дебіторської заборгованості.

Умова завдання:

Замовник - ТОВ "Добробут" (генеральний директор Глущенко М.В.).

Виконавець - аудиторська фірма "Харківаудит" (директор Коваленко О.М.), відповідальний за проведення аудиту - директор Коваленко О.М., асистенти: сертифіковані аудитори Вознюк Ю.Б., Богач М.І. і Пастухова О.С.

Період перевірки: з 1.01.2009 р. до 31.12.2009 р.

Термін перевірки: з 20.06.2010 р. до 24.06.2010 р.

Література: основна - 1,2,3; додаткова – 7.

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

Питання

1. Особливості організації аудиторських послуг
2. Порядок складання документації організаційного характеру
3. Порядок проведення аудиторських послуг та оформлення підсумкової документації

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 4.1

На основі наведених нижче даних необхідно:

1. Проаналізувати фінансовий стан підприємства стосовно розрахунків з кредиторами і платоспроможності й визначити можливі шляхи їх покращення.
2. Вирішення завдання оформити як звіт аудитора про виконану роботу.

3.Скласти акт приймання-здачі виконаних робіт. Суму оплати за надані послуги визначити з врахуванням часу, затраченого на виконання роботи й кон'юнктури ринку.

Умова завдання:

На основі укладеного договору про надання разових аудиторських послуг між підприємством "Промінь" і аудиторською фірмою "Харківаудит" аудиторами фірми було проведено аналіз фінансового стану підприємства і, зокрема, розрахунків з кредиторами і платоспроможності.

Для аналізу стану розрахунків з кредиторами і платоспроможності використано наступний баланс підприємства:

Баланс (фрагмент)

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи			
Незавершене будівництво	020	6,2	6,2
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	1857,2	1628,1
первісна вартість	031	5698,1	5454,1
знос	032	(3840,9)	(3826,0)
Усього за розділом I	080	1863,4	1634,3
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	180,1	146,1
незавершене виробництво	120	85,2	61,5
готова продукція	130	262,4	142,5
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	119,2	108,9
первісна вартість	161	119,2	108,9
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	22,5	16,5
Кошти та їх еквіваленти: у національній валюті	230	-	1,5
Усього за розділом 2	260	670,0	477,3
III. Витрати наступних періодів	270	-	0,1
Баланс	280	2533,4	2111,7

Продовження

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	36,8	36,8
інший додатковий капітал	330	2643,6	2643,6
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	(1573,8)	(1186,1)
Усього за розділом 1	380	1106,6	1494,3
III. Довгострокові зобов'язання			
Інші довгострокові зобов'язання	470	44,8	131,8
Усього за розділом 3	480	44,8	131,8
IV. Поточні зобов'язання			
Кредиторська заборгованість за товари, роботи,	530	419,2	304,7
Поточні зобов'язання по розрахунках:			
з одержаних авансів	540	1,2	1,1
з бюджетом	550	680,3	36,9
з позабюджетних платежів	560	40,3	-
з оплати праці	580	76,2	61,3
Інші поточні зобов'язання	610	9,6	10,5
Усього за розділом 4	620	1382,0	485,6
Баланс	640	2533,4	2111,7

Література: основна - 1,2,3,4,5,6; додаткова – 7.

ТЕМА 5. ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ

Питання

1. Сутність внутрішнього аудиту та його місце в системі внутрішнього контролю
2. Функції і завдання внутрішнього аудиту
3. Формування методології внутрішнього аудиту

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 5.1

1. Перелічіть принципи, які регулюють внутрішній аудит.
2. Дайте характеристику принципів внутрішнього аудиту за формою табл. 5.1.
3. Назвати окремі відмінності принципів внутрішнього аудиту від аналогічних принципів зовнішнього аудиту, якщо вони мають місце.

Таблиця 5.1 - Характеристика принципів, які регулюють внутрішній аудит

№	Назва принципу	Зміст принципу
---	----------------	----------------

Завдання 5.2

На основі наведених нижче даних необхідно:

1. Назвати процеси, характерні для підприємств роздрібно́ї торгівлі.
2. Визначити контрольні номенклатури внутрішнього аудиту для процесів, що відбуваються на роздрібних торговельних підприємствах.

Умова завдання:

Основним видом діяльності ТОВ "Добробут" є роздрібна торгівля продовольчими товарами. До складу ТОВ "Добробут" входять п'ять магазинів, розміщених у двох населених пунктах і склад продовольчих товарів.

Література: основна - 1,2

ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ В КОМП'ЮТЕРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Питання

1. Особливості організації аудиту в середовищі електронної обробки даних
2. Методика використання комп'ютерних засобів у процесі аудиту
3. Нормативні вимоги до аудиту в умовах електронної обробки даних
4. Вплив системи електронної обробки даних на оцінку системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 6.1

1. Сформулювати рекомендації, які можуть бути дані аудитором на завершальній стадії аудиторської перевірки в аудиторському звіті стосовно варіантів вирішення проблем, пов'язаних з інформаційною безпекою підприємства у середовищі електронної обробки даних.

2. Назвати, виконання яких із запропонованих рекомендацій можна опротестувати за допомогою наявних аудиторських комп'ютерних засобів.

Завдання 6.2

1. Проаналізувати схему, зображену на рис. 6.1., яка визначає склад основних елементів експертної системи аудиту як одного з перспективних напрямів удосконален-

ня перевірки господарських операцій в середовищі електронної обробки даних.

2. Дати характеристику основних елементів експертної системи аудиту

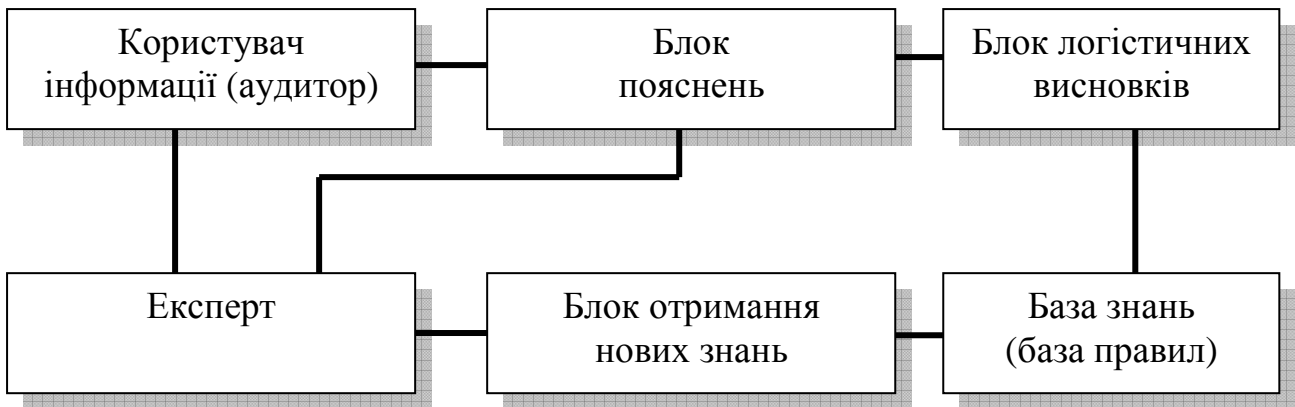

Рис.6.1. – Основні напрями комп'ютеризації аудиторської діяльності
Завдання 6.3

На основі наведених нижче даних необхідно:

1. Перевірити правильність відображення операцій з оплати рекламних послуг за допомогою шаблону типових операцій.
2. Провести тестування програмного забезпечення, яке використовує підприємство "Спектр" для автоматизації бухгалтерського обліку, й охарактеризувати виявлені несумісності.

Умова завдання:

Підприємство "Спектр", на якому проводиться аудиторська перевірка, використовує для автоматизації бухгалтерського обліку програму "1С-Бухгалтерія". Окремі операції, які перевіряв аудитор, оформляються за допомогою шаблонів типових операцій. Зокрема для оформлення операцій оплати рекламних послуг використовується шаблон, який забезпечує формування бухгалтерських проведення і у разі надходження попередньої оплати реклами, і у разі оплати вже наданих послуг. При цьому склад проведення наступний:

№ п/п	Зміст операції	Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Погашення поточної дебіторської заборгованості покупця	311	361
2	Надходження попередньої оплати за рекламу, включаючи ПДВ і податок з реклами	311	681

Продовження

1	2	3	4
3	Відображення суми податку з реклами, виходячи з усієї суми платежу	645	641
4	Відображення суми ПДВ, виходячи з суми попередньої оплати	643	641
5	Попередня оплата за рекламу, за вирахуванням ПДВ і податку з реклами	ВД (валові	ВД (валові

Провівши тестування програми "1С-Бухгалтерія", яку використовує підприємство "Спектр", аудитор виявив несумісності по окремих її складових у порівнянні з типовим пакетом програми, що використовується аудиторською фірмою.

Література: основна -2 ,4

ТЕМА 7. МЕТОДИКА АУДИТУ УСТАНОВЧИХ ДОКУМЕНТІВ ТА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Питання

1. Законодавча й нормативна бази аудиту установчих документів та облікової політики
2. Джерела інформації аудиту установчих документів та облікової політики і аудиторські процедури, що використовуються під час аудиторської перевірки
3. Типові порушення, що зустрічаються під час аудиту установчих документів та облікової політики

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 7.1

На основі наведених нижче даних необхідно:

1. Перевірити відповідність установчих документів підприємства вимогам чинного законодавства.
2. Назвати санкції, які можна застосувати до підприємства у наведеній ситуації.

Умова завдання:

Товариство з обмеженою відповідальністю "Океан" зареєстровано відділом реєстрації та ліцензування управління промисловості та підприємництва

Харківської міської Ради 20.08.03р., № запису 1234-Х. Ідентифікаційний код - 12578988. Юридична адреса товариства згідно з установчими документами: 61099, м. Харків, пр. Московський, 142.

На дату аудиторської перевірки ТОВ "Океан" знаходилося за юридичною адресою: 61057, м. Харків, вул. Шевченко, 23. Ніякі інстанції щодо зміни юридичної адреси керівництво товариства не повідомляло.

Завдання 7.2

На основі наведених нижче даних необхідно:

1. Перевірити правильність проведення реорганізації товариства з обмеженою відповідальністю відповідно до вимог чинного законодавства.

Умова завдання:

Засновники товариства з обмеженою відповідальністю "Паритет-плюс" прийняли рішення щодо його реорганізації шляхом поділу на два товариства з обмеженою відповідальністю. Основним видом діяльності ТОВ "Паритет-плюс" були: оптова торгівля алкогольними напоями і тютюновими виробами, громадське харчування. Формування статутних фондів новостворених підприємств здійснено шляхом розподілу статутного фонду ТОВ "Паритет-плюс" у пропорціях згідно з планом реорганізації. При цьому реорганізоване ТОВ "Паритет-плюс" виконало наступні дії:

- закрило наявні банківські рахунки;
- здало печатки і штампи;
- скасувало реєстрацію в податковому органі.

Завдання 7.3

На основі наведених нижче даних необхідно:

1.Перевірити відповідність вимогам чинного законодавства відступлення частки учасником товариства.

2. Обґрунтувати, чи правомірні вимоги учасника, який вийшов зі складу товариства, у наведеній нижче ситуації.

Умова завдання:

Товариство з обмеженою відповідальністю "ІМЦ" зареєстровано в березні міся-

ці поточного року. На дату реєстрації кожним з чотирьох засновників товариства внесено до статутного фонду грошовими коштами 30% його величини. Подальші внески до статутного фонду засновниками протягом року не здійснювались.

У серпні один із засновників товариства Бутенко Н.С. прийняв рішення про відступлення своєї частки у статутному фонді третій особі, погодивши цей намір з іншими двома засновниками ТОВ "ІМЦ", оскільки ще один із засновників на даний момент був у відрадженні. Для розгляду цього питання загальними зборами ТОВ "ІМЦ" Бутенко Н.С. написав власноручно заяву, в якій указав, що він хоче вийти з товариства і просить у нього дозволу на це, поставив дату і підпис. У цей же день згідно з протоколом зборів товариства було прийнято рішення про вихід ІМЦ Бутенка Н.С. з ТОВ "ІМЦ".

Через два місяці Бутенко Н.С. звернувся із позовною заявою до суду з вимогою виплатити йому частину майна товариства пропорційно до його частки у статутному фонді, а також належної йому частки прибутку, одержаного товариством у поточному році до моменту його виходу.

Література: основна - 1,2,3,4,5,6; додаткова – 7,8

ТЕМА 8. МЕТОДИКА АУДИТУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Питання

1. Методика аудиту операцій з основними засобами (надходження, переміщення, вибуття та ліквідації).
2. Методика аудиту ремонту основних засобів, нематеріальних активів.
3. Законодавча й нормативна бази аудиту необоротних активів, джерела інформації, процедури аудиту.
4. Робочі документи аудитора, що складаються під час аудиту необоротних активів.
5. Типові порушення, що зустрічаються під час аудиту необоротних активів.

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 8.1

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Перевірити правильність визначення на підприємстві залишкової вартості верстата.
2. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.
3. Назвати, положення яких нормативних документів порушено.

Умова завдання:

Під час аудиторської перевірки ТОВ "Крок" аудитором було виявлено наступне: строк служби верстата 4 роки і 4 місяці; річна норма амортизації - 12%; вартість верстата - 950000 грн.; в обліку вказано залишкову вартість верстата - 357200 грн.

Завдання 8.2

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Перевірити правомірність списання токарного верстату в умовах використання підприємством прискореного методу нарахування амортизації основних засобів через 7 років після введення в експлуатацію.
2. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.
3. Назвати положення яких нормативних документів порушено.

Умова завдання:

Під час аудиторської перевірки ТОВ "Крок" аудитором було виявлено наступне: вартість об'єкта - 246000 грн.; ліквідаційна вартість після строку експлуатації - 6000 грн.; норма амортизації - 16,67%.

Література: основна - 1,2,3,4

ТЕМА 9. МЕТОДИКА АУДИТУ ЗАПАСІВ І ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання

1. Методика аудиту запасів
2. Законодавча й нормативна бази аудиту запасів
3. Джерела інформації аудиту запасів
4. Процедури аудиту запасів
5. Робочі документи аудитора, що складаються під час аудиту запасів
6. Типові порушення, що зустрічаються під час аудиту запасів

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 9.1

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.
2. Назвати, положення яких нормативних документів порушено.

Умова завдання:

Підприємство обладнало свій офіс засобами мобільного зв'язку вартістю 1200 грн., у тому числі ПДВ - 200 грн. Витрати на його установку (оплата робіт за установку працівниками іншого підприємства) було віднесено на загальнови-робничі витрати.

Завдання 9.2

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.
2. Назвати, положення яких нормативних документів порушено.

Умова завдання:

Підприємство має автобус, який здійснює перевезення працівників до місця роботи і назад у напрямку, що обслуговується пасажирським транспортом загального користування. Протягом дня цей автобус обслуговує потреби працівників апарату управління, пов'язані із виробничою діяльністю. Витрати на паливо, поточний ремонт, на заробітну плату водіям відносяться підприємством на валові витрати.

Завдання 9.3

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.
2. Назвати, положення яких нормативних документів порушено.

Умова завдання:

Торговельна фірма списує на валові витрати у складі витрат на рекламу вартість розданих безоплатно зразків товарів. Контракти та угоди при цьому не укладаються, оскільки такі зразки роздаються потенційним покупцям як рекла-

мні для ознайомлення з асортиментом продукції.

Завдання 9.4

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати їх наслідки.
2. Назвати положення яких нормативних документів порушено.

Умова завдання:

Мале підприємство протягом 1 кварталу 200_ р. користувалося послугами приватного підприємця. Для цього було укладено договір підряду. На суму винагороди за цим договором, яка була перерахована на розрахунковий рахунок підприємця, було здійснено відрахування до фондів соціального страхування і на випадок безробіття. Сума винагороди була віднесена на витрати виробництва і здійснено запис:

Д-т 23 "Виробництво"

К-т 66 "Розрахунки за виплатами працівникам".

Література: основна - 1,2,3,4,5,6; додаткова – 7

ТЕМА 10. МЕТОДИКА АУДИТУ ГРОШОВИХ КОШТІВ І ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

10.1.Методика аудиту грошових коштів Питання

1. Законодавча й нормативна бази аудиту грошових коштів
2. Джерела інформації аудиту грошових коштів
3. Процедури аудиту грошових коштів
4. Робочі документи аудитора, що складаються під час аудиту грошових коштів
5. Типові порушення, що зустрічаються під час аудиту грошових коштів

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 10.1

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Скласти програму аудиторської перевірки касових операцій.
2. Встановити порушення .
3. Назвати, положення яких нормативних документів порушено.

4. Дати рекомендації аудитора щодо виправлення помилок і належного ведення обліку касових операцій.

Умова завдання:

Перевірка фактичної наявності грошових коштів, які знаходяться у касі кондитерської фабрики (чисельність працівників - 97 чол.) станом на 5 січня 200_р., проводилась аудитором на замовлення керівництва фабрики "Промінь" у присутності головного бухгалтера фабрики Іванова А. М.

Касиром Полішук А. А. на вимогу аудитора представлені:

- 1) готівка в сумі - 2203 грн. (ліміт залишку готівки у касі - 1100 грн);
- 2) поштові картки й марки (належать канцелярії) - 110 грн.;
- 3) профспілкові путівки (належать профкому, але знаходилися у касі на відповідальному зберіганні) зокрема:

- туристичні путівки в санаторій "Скала", з № 002644 до № 002646, у кількості 3 шт., на суму - 1120 грн.;

- путівки в будинок відпочинку "Вогник", з № 008300 до № 008309, у кількості 10 шт., на суму - 2010 грн.;

- путівки в санаторій "Бермінводи", № 063858 і № 063005, у кількості 2 шт., на суму -12400 грн;

Усього путівок у кількості 15 штук на суму - 3370 грн.

4) проїзні квитки на січень 200_ р. (замовлення відділу збуту) - 225 грн .

5) розписка начальника адміністративно-господарського відділу Ушакова В. 1. від 26 грудня 200_ р. про отримання в рахунок заробітної плати за січень - 300грн.

б) розписка інженера відділу постачання Кузнецова А. П. від 27 грудня 200_ р. про отримання в рахунок виплати за січень і лютий 200 р. заробітної плати у зв'язку з важким матеріальним становищем в сумі - 5250 грн.

Підписи директора і головного бухгалтера на видачу грошей за вищевказаними пунктами 5 і 6 відсутні.

Останній звіт касира складено 3 січня 200_ р., на момент перевірки, операції каси підтверджені наступними документами:

1. Прибутковий касовий ордер № 13 від 1.01.200 _ р.(повернення Андришеним М. М. невикористаної підзвітної суми) - 45 грн.

2. Прибутковий касовий ордер № 14 від 4.01.200_р.(за чеком № 684316 на заробітну плату)- 7200 грн.

3. Видатковий касовий ордер № 25 від 4.01.200_ р.(під звіт начальнику АГЧ Хоменку Є. М. на господарські витрати) - 350 грн.

4. Видатковий касовий ордер № 26 від 4.1.200_ р.(за відомостями видачі заробітної плати робітникам і службовцям) - 9250 грн.

Залишок готівки за касовою книгою на дату перевірки з урахуванням доданих прибуткових та видаткових касових ордерів № 13 від 1.01.200_ р. і № 14, № 24, № 26 від 4.01- 5203 грн.

За даними бухгалтерського обліку на дату перевірки профкому належать путівки до санаторіїв, будинки відпочинку, туристичні путівки в кількості 15 штук на суму - 3370 грн.

Касова книга одна, завірена підписом касира й закріплена печаткою, записи в книзі проводяться в міру одержання або видачі грошей. Щомісяця касир складає звіт і подає його в бухгалтерію.

10.2.Методика аудиту дебіторської заборгованості

Питання

1. Законодавча й нормативна бази аудиту дебіторської заборгованості
2. Джерела інформації аудиту дебіторської заборгованості
3. Процедури аудиту дебіторської заборгованості
4. Робочі документи аудитора, що складаються під час аудиту дебіторської заборгованості
5. Типові порушення, що зустрічаються під час аудиту дебіторської заборгованості

Завдання 10.2

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.
2. Назвати, положення яких нормативних документів порушено.

Умова завдання:

На підприємстві станом на 01.01.2009 р. на балансі вказана дебіторська заборгованість на суму 1580 грн., яка виникла 04.03.05 р. У січні 2009 р. на суму дебіторської заборгованості здійснено запис у бухгалтерському обліку:

Д-т 38 "Резерв сумнівних боргів"

К-т 361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями"—1580 грн.

У податковому обліку ця сума віднесена на валові витрати.

ТЕМА 11. МЕТОДИКА АУДИТУ ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Питання

1. Законодавча й нормативна бази аудиту доходів і фінансових результатів
2. Джерела інформації аудиту доходів і фінансових результатів
3. Процедури аудиту доходів і фінансових результатів
4. Робочі документи аудитора, що складаються під час аудиту доходів і фінансових результатів

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 11.1

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.
2. Назвати, положення яких нормативних документів порушено.

Умова завдання:

На підприємстві матеріали відкритого зберігання списуються на витрати будівництва згідно з даними звітів майстрів після їх зіставлення з діючими нормативами, що закладені у кошториси будівництва, за нормами на окремі види робіт. Інвентаризація таких матеріальних цінностей проводиться один раз на рік. Нестачі, які виявляються за результатами інвентаризацій, в обліку відображаються як валові витрати, надлишки відносять на валові доходи.

Завдання 11.2

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.
2. Назвати, положення яких нормативних документів порушено.

Умова завдання:

Підприємство уклало договір з акціонерним товариством на будівництво багатопверхового будинку протягом двох років. У січні 200_ р. був отриманий аванс — 10 000 грн. Будівництво розпочалося у квітні. До складу валових доходів I кварталу сума 10 000 грн. не внесена.

Завдання 11.3

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.
2. Назвати положення яких нормативних документів порушено.

Умова завдання:

Підприємство в лютому 200_ р. отримало аванс від покупця за продукцію, відвантажену в квітні 200_ р. на 1256 грн., у тому числі ПДВ — 209,33 грн.

Бухгалтерією підприємства зроблені наступні записи (грн.):

Д-т 311 "Поточні рахунки в національній валюті" К-т 361 "Розрахунки з вітчизняними покупцями" — 1256грн.;

Д-т 702 "Доходи від реалізації товарів" К-т 641 "Розрахунки за податками" — 209,33грн.

Література: основна - 1,2,3,4,5,6; додаткова – 7,8

ТЕМА 12. МЕТОДИКА АУДИТУ КАПІТАЛУ І ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Питання

1. Законодавча й нормативна бази аудиту капіталу і зобов'язань
2. Джерела інформації аудиту капіталу і зобов'язань
3. Процедури аудиту капіталу і зобов'язань
4. Робочі документи аудитора, що складаються під час аудиту
5. Типові порушення, що зустрічаються під час аудиту капіталу і зобов'язань

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 12.1

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.

2. Назвати, положення яких нормативних документів порушено.

3. Навести корективи, які аудитор може запропонувати, внести в первинні документи або звітність.

Умова завдання:

Під час складання записів щодо утримання податку з фізичних осіб виявлена загальна сума утримань за жовтень 200_ р. у розрахунковій відомості на заробітну плату - 2733 грн., а в Головній книзі за рахунком "Розрахунки з бюджетом" зазначено, що за цей період утримано податок з фізичних осіб у сумі 2335грн.

Завдання 12.2

На основі наведених нижче даних потрібно:

1.Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.

2. Назвати положення яких нормативних документів порушено.

3. Навести корективи, які аудитор може запропонувати, внести у первинні документи або звітність.

Умова завдання:

Робітнику підприємства Шевченко 1. Д. за наказом і заявою про надання відпустки надано щорічну відпустку строком на 30 календарних днів, з 1 по 31 березня. Він отримав відпускні в повному обсязі - 3500 грн. У зв'язку з виробничою необхідністю Шевченко 1. Д. був відкликаний з відпустки 16 березня і його робота оплачена згідно з табелем робочого часу поточного місяця. У бухгалтерському обліку були відображені тільки вказані дані, додаткових розрахунків і записів не зроблено.

Література: основна - 1,2,3,4,5,6; додаткова – 7,8

ТЕМА 13. МЕТОДИКА АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Питання

1. Законодавча й нормативна бази аудиту фінансової звітності

2. Джерела інформації аудиту фінансової звітності

3. Процедури аудиту фінансової звітності

4. Робочі документи аудитора, що складаються під час аудиту фінансової звітності

5. Типові порушення, що зустрічаються під час аудиту фінансової звітності

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 13.1

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.
2. Назвати, положення яких нормативних документів порушено.
3. Навести корективи, які аудитор може запропонувати, внести у первинні документи або звітність.

Умова завдання:

Підприємство в жовтні 2005 р. отримало кредит 250 тис. грн. під 55% річних, термін повернення якого минає в листопаді 2009 р. Станом на 01.01.2009 р. підприємство розрахувалося за відсотками і повернуло 150 тис. грн. основного боргу.

У балансі підприємства на 31.12.2008р. сума в 100тис.грн. відображена в рядку 440 "Довгострокові кредити банку".

Завдання 13.2

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. Визначити, які порушення виявлені аудитором і вказати можливі наслідки.
2. Назвати, положення яких нормативних документів порушено.
3. Навести корективи, які аудитор може запропонувати, внести в первинні документи або звітність.

Умова завдання:

У процесі аудиторської перевірки аудитор досліджував дані Головної книги ТОВ "Старт" й дані статей Балансу: залишки на рахунках у Головній книзі станом на 01.01.200_ р. (див. табл.13.1) й дані статей Балансу на початок періоду (див. табл. 13.2).

Таблиця 13.1 - Залишки на рахунках у Головній книзі ТОВ "Старт" станом на 01.01.200_р.

Код субрахунку	Назва рахунку	Сальдо рахунку,	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
103	Будинки та споруди	2856418	
104	Машини й обладнання	846516	
105	Транспортні засоби	11544	
106	Інструменти, прилади та інвентар	5618	
112	Малоцінні необоротні матеріальні активи	4113	
125	Авторські й суміжні з ними права	1048	
1311	Знос		1502518
1312	Знос машин та обладнання		441111
1313	Знос транспортних засобів		2110
1314	Знос інструментів, пристроїв та інвентарю		774
132	Знос інших необоротних матеріальних активів		1118
133	Знос нематеріальних активів		645
142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам	6516	
151	Капітальне будівництво	8610	
152	Придбання (виготовлення) основних засобів	2300	
17	Відстрочені податкові активи	845	
201	Сировина й матеріали	158316	
203	Паливо	24 518	
207	Запасні частини	8619	
209	Інші матеріали	681	
22	Малоцінні й швидкозношувані предмети	912	
23	Виробництво	4613	
26	Готова продукція	418516	
281	Товари на складі	5482	
301	Каса в національній валюті	500	
311	Поточні рахунки в національній валюті	4152	
331	Грошові документи в національній валюті	482	
341	Короткострокові векселі, одержані в національній	3000	
361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	118 523	
371	Розрахунки за виданими авансами	8613	
372	Розрахунки з підзвітними особами	1512	1214.
373	Розрахунки за нарахованими доходами	518	
38	Резерв сумнівних боргів		1233
39	Витрати майбутніх періодів	300	
40	Статутний капітал		1331400
421	Емісійний дохід		4512
423	Дооцінка активів		824687
424	Безоплатно одержані необоротні активи		2000
43	Резервний капітал		8795
441	Прибуток нерозподілений		23440

Продовження табл. 13.1

1	2	3	4
451	Вилучені акції	6000	
46	Неоплачений капітал	3118	
471	Забезпечення виплат відпусток		9619
501	Довгострокові кредити банків у національній валюті		19 000
55	Інші довгострокові зобов'язання		1000
611	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в національній валюті		1500
631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками		144 568
6411	Розрахунки з ПДВ		8664
6412	Розрахунки з прибуткового податку		5648
6413	Розрахунки з податку на прибуток		1300
6414	Розрахунки за внесками до інноваційного фонду		1983
643	Податкові зобов'язання	692	
644	Податковий кредит		1235
651	За пенсійним забезпеченням		10612
652	За соціальним страхуванням		3418
653	За страхуванням на випадок безробіття		5841
661	Розрахунки за заробітною платою		124 546
662	Розрахунки з депонентами		5897
671	Розрахунки за нарахованими дивідендами		2386
681	Розрахунки за авансами одержаними		5314
701	Дохід від реалізації готової продукції		100 654
702	Дохід від реалізації товарів		6518
712	Дохід від реалізації інших оборотних активів		1115
716	Відшкодування раніше списаних активів		540
717	Дохід від списання кредиторської заборгованості		1203
731	Дивіденди одержані		518
901	Собівартість реалізованої готової продукції	60 518	
902	Собівартість реалізованих товарів	5439	
92	Адміністративні витрати	20634	
93	Витрати на збут	2314	
943	Собівартість реалізованих виробничих запасів	918	
981	Податок на прибуток від звичайної діяльності	6218	

Таблиця 13.2 - Статті балансу ТОВ "Старт" станом на 01.01.200_р

Актив		Пасив	
Код рядка	Сума, тис. грн.	Код рядка	Сума, тис. грн.
010	1773,6	300	1331,4
011	3720,1	320	1,4
012	1946,5	330	826,7
020	10,9	340	8,8
030	0,4	350	23,4
031	1,1	360	(6,0)
032	0,7	380	2185,7
040	6,5	400	9,6
060	0,9	430	9,6
070	3,0	440	19,0
080	1795,3	450	1,0
100	1970,7	480	20,0
130	424,0	510	1,5
150	3,0	530	149,9
160	125,9	550	178,1
161	127,1	570	19,9
162	1,2	580	130,4
210	0,8	610	2,4
230	5,1	620	322,2
260	75605	630	14,5

Завдання 13.3.

На основі наведених нижче даних потрібно:

1. За даними звітності підприємства ВАТ "М'ясозавод" (табл. 13.3), дати оцінку показників фінансового стану.
2. Проаналізувати зміни фінансового стану.
3. Навести коментар щодо динаміки показників фінансового стану та вказати шляхи його зміцнення.
4. Результати оформити таблицею.
5. Вказати алгоритми розрахунків, здійснити розрахунки і за їх результатами скласти висновки.
6. Результати оформити таблицею (див. табл. 13.4).

Умова завдання:

Замовник - ВАТ "М'ясозавод" (генеральний директор Давлаєв Р.Б.)

Виконавець - аудиторська фірма "Харіваваудит"(директор Ликова О.А.).

Таблиця 13.3 - БАЛАНС

АКТИВ	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	0,4	
первісна вартість	011	3,5	3,5
знос	012	3,1	3,5
Незавершене будівництво	020	85	85,6
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	4004,6	3743,7
первісна вартість	031	8571,9	8716,1
знос	032	4567,3	1972,4
Відстрочені податкові активи	060	4,5	3,5
Усього за розділом I	080	4094,5	3832,8
II. Оборотні активи			
Запаси : виробничі запаси	100	432,7	315,6
готова продукція	130	55,1	38,8
товари	140	265,3	245,5
чиста реалізаційна вартість	160	339,3	676,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками			
з бюджетом	170	0,1	46,6
за виданими авансами	180	297,4	1301,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	33,8	100,1
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	1058,9	1174,4
Усього за розділом II	260	2482,6	3899,0
III Витрати майбутніх періодів	270	25,4	25,0
БАЛАНС	280	6602,5	7756,8

ПАСИВ	код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	1841,8	1841,8
Інший додатковий капітал	330	4023,3	4023,3
Резервний капітал	340	83,6	122,2
Нерозподілений прибуток	350	395,4	1129,2
Усього за розділом I	380	6344,1	7116,5
III. Довгострокові зобов'язання			
Відстрочені податкові зобов'язання	460	6,6	207,2
Усього за розділом III	480	6,6	207,2
IV. Поточні зобов'язання			
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	48,9	104,3
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	19,9	16,6
з бюджетом	550	71,1	12,7
з позабюджетних платежів	560		
зі страхування	570	14,1	24,8
з оплати праці	580	36,8	55,1
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
інші поточні зобов'язання	610	61,0	219,6
Усього за розділом IV	620	251,8	433,1
БАЛАНС	640	6602,5	7756,8

Таблиця 13.4 -Показники фінансової стійкості ВАТ "М'ясозавод" за звітний рік

Показники	Алгоритм розрахунку (формула)	Значення показників		
		на початок року	на кінець року	відхилення (+,-)
Коефіцієнт платоспроможності				
Коефіцієнт фінансової залежності				
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами				

Література: основна - 1,2,3,4,5,6; додаткова – 7,8

ТЕМА 14. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АУДИТУ

Питання

1. Сутність і зміст інформаційного забезпечення аудиту
2. Класифікація інформації аудиту за різними ознаками (зміст інформації, характер оцінки об'єктів аудиту, суб'єкт аудиту та ін.)
3. Систематизація інформаційного забезпечення аудиту в розрізі стадій його процесу
4. Організація технічного забезпечення аудиту

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 14.1

1. Охарактеризувати класифікацію інформації, що використовується в аудиті за наведеними ознаками.
2. На основі класифікації, наведеної у табл. 14.1 розкрити, що відноситься до конкретних видів інформаційного забезпечення.

Таблиця 14.1 - Класифікація інформації, що використовується в аудиті

№ п/п	Ознака класифікації	Види інформації, що використовується в аудиті
1	Спосіб відображення	1.1.Алфавітна
		1.2.Цифрова
		1.3.Алфавітно-цифрова
		1.4.Графічна
2	Спосіб подання	2.1.Директивна
		2.2.Розпорядча
		2.3.Звітна
3	Ступінь інформаційної деталізації	3.1.Аналітична
		3.2.Синтетична
4	Період формування інформації	4.1.Оперативна
		4.2.Поточна
		4.3.Прогнозна
5	Ступінь перетворення інформації в процесі обробки	5.1.Вхідна
		5.2.Проміжна
		5.3.Підсумкова

Завдання 14.2

1. Встановити, що відноситься до інформаційної бази аудиту на початковій стадії його проведення.

2. Дати характеристику кожному з видів інформаційного забезпечення початкової стадії аудиту

Завдання 14.3

1. Охарактеризувати класифікацію інформації, що використовується в аудиті за наведеними ознаками.

2. На основі класифікації, наведеної у табл. 14.2 розкрити, що відноситься до конкретних видів інформаційного забезпечення.

Таблиця 14.2 - Класифікація інформації, що використовується в аудиті

№ п/п	Ознака класифікації	Види інформації, що використовується в аудиті
1	Джерела отримання	1.1.Оперативного обліку
		1.2.Бухгалтерського обліку і звітності
		1.3.Статистичного обліку і звітності
		1.4.Внутрішнього контролю
		1.5.Зовнішнього контролю
		1.6.Відомчого контролю
		1.7.Попереднього аудиторського контролю
2	Ступінь доказовості	2.1.Доказова
		2.2.Недоказова
3	Ступінь деталізації	3.1.Загальна
		3.2.Конкретна
4	Тривалість зберігання	4.1.Тривалого зберігання
		4.2.Нетривалого зберігання
5	Спосіб формування інформації	5.1.Сформована вручну
		5.2.Напівавтоматичному режимі
		5.3.Автоматичному режимі

Завдання 14.4

1. Розкрити, що відноситься до інформаційної бази аудиту на дослідній стадії його проведення.

2. Дати характеристику кожному з видів інформаційного забезпечення дослідної стадії аудиту.

Література: основна - 1,2,3,4,5,6; додаткова – 7,8

ТЕМА 15. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Питання

1. Проблеми підготовки й перепідготовки кадрів аудиторської діяльності
2. Проблеми організаційного характеру й методологічного забезпечення
3. Проблеми незавершеності підготовки законодавчих актів аудиторської діяльності й застосування міжнародних нормативів аудиту в практиці аудиторської діяльності в Україні
4. Тенденції збільшення у структурі послуг консультативної діяльності

Ситуаційні завдання для самостійної підготовки

Завдання 15.1

На основі наведених нижче даних необхідно:

1. Назвати функції, які виконує аудитор під час виконання основних завдань в умовах постійного консультативного обслуговування підприємства
2. Порахувати реальні витрати на аудит для підприємства, виходячи з фактичної вартості оплати та інших умов, зазначених у завданні.

Умова завдання:

Між підприємством "Кераміт" і аудиторською фірмою "Харківаудит" укладено договір на постійне консультативне обслуговування, яке передбачає мінімізацію помилок, виявлених при аудиторських і податкових перевірках, а також можливість використання легальних методів мінімізації податків і обов'язкових платежів. Сума оплати за постійне консультативне обслуговування складає 2400 грн. у місяць.

Керівник підприємства "Кераміт" під час укладання договору попросив представника аудиторської фірми порахувати реальні витрати на аудит для підприємства, виходячи із фактичної вартості оплати (2400 грн.) та з врахуванням того, що ПДВ із сум оплати за ці послуги відноситься до складу податкового кредиту. Крім цього вартість інформаційних та консультативних послуг за мінусом ПДВ включається до складу валових витрат підприємства. Підприємство "Кераміт" працює прибутково.

Завдання 15.6

1. Розкрити власне бачення вирішення питань, які б сприяли подальшому розвитку аудиторської професії в Україні:
 - зацікавленість у розвитку аудиту з боку держави;

- наявність відповідного методологічного забезпечення аудиту.

2. Дати характеристику наступних компонентів, що забезпечують якість аудиторської діяльності:

- інформаційне забезпечення аудиторів;
- кваліфікаційна підтримка аудиторів;
- страхування аудиторського ризику;
- забезпечення юридичного статусу аудитора.

Література: основна - 1,2,3,4,5,6; додаткова – 7,8

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ

1. Сутність аудиту полягає в:

1. Зменшенні інформаційного ризику користувачів фінансової звітності.
2. Здійсненні допомоги клієнту з фінансових проблем.
3. Здійсненні допомоги клієнту з правових питань.
4. Покращанні фінансового стану клієнта.

2. Предметом аудиту є:

1. Фінансові правопорушення клієнта.
2. Бухгалтерський облік і фінансова звітність клієнта.
3. Фінансова звітність клієнта.
4. Фінансово-господарська діяльність підприємства.

3. Головний принцип аудиту:

1. Висока професійна добросовісність.
2. Незалежність.
3. Володіння навичками комп'ютерного аудиту.
4. Володіння технічними професійними прийомами.

4. Головна мета аудиту:

1. Виявлення помилок персоналу клієнта.
2. Встановлення загальної достовірності фінансової звітності.
3. Визначення фінансової стабільності підприємства.
4. Виявлення можливих фактів шахрайства.

5. Аудит використовує:

1. Загальнонауковий метод.
2. Методи економічних наук.
3. Метод фінансового контролю.
4. Усі відповіді правильні.

6. Стратегія аудиторської перевірки залежить від:

1. Рівня кваліфікації аудиторської групи.
2. Стану обліку і контролю клієнта.
3. Видів діяльності клієнта.
4. Облікової політики клієнта.

7. Комп'ютерний аудит здійснюється, якщо:

1. Бухгалтерський облік клієнта повністю автоматизовано.
2. Клієнт дотримується процедур бухгалтерського обліку.
3. Клієнт має розвинену систему внутрішнього контролю.

4. Аудитор володіє навичками роботи в умовах ПЕОМ.

8. Стратегія процедурного аудиту обирається, якщо:

1. Рівень властивого ризику та ризику контролю надзвичайно низький.
2. Клієнт створив відділ внутрішнього контролю.
3. Клієнт веде облік в електронній формі.
4. Клієнт здійснює облік і подає звітність відповідно до встановлених стандартів.

9. Стратегія системного аудиту обирається, якщо:

1. Клієнт здійснює облік і подає звітність відповідно до встановлених стандартів.
2. Клієнт створив відділ внутрішнього контролю.
3. Клієнт веде облік в електронній формі.
4. Рівень властивого ризику й ризику контролю дуже низький.

10. Аудитору представлена можливість самостійно визначати методи аудиту:

1. Ні, методи аудиту визначає керівництво аудиторської фірми.
2. Так, але в межах, встановлених стандартами аудиту.
3. Ні, це визначено нормативними актами України.
4. Ні, їх визначає АПУ.

11. В якому випадку незалежність аудитора не є порушеною?

1. Аудитор навчає персонал користуватися комп'ютерною системою.
2. Аудитор відновив клієнту бухгалтерський облік за звітний період.
3. Аудитор є акціонером клієнта.
4. Аудитор є родичем керівника клієнта.

12. Якщо неможливе врегулювання етичного конфлікту з клієнтом, аудитор повинен:

1. Надати негативний висновок й повідомити відповідні органи.
2. Виконати обов'язки за договором, але не продовжувати відносини на наступний період.
3. Відмовитись від клієнта й повідомити його засновників і АПУ.
4. Відмовитись від надання висновку й повідомити відповідні органи.

13. Міжнародні стандарти аудиту й етики в Україні впроваджуються:

1. Міністерством фінансів України.
2. Верховною Радою України.
3. Професійною аудиторською організацією.
4. Кабінетом Міністрів України.

14. Аудиторські фірми згідно з чинним законодавством мають право:

1. Залучати на договірній основі до аудиторської перевірки аудиторів, працюючих самостійно.
2. Вилучати первинні документи і облікові реєстри по фактах виявлених порушень або зловживань.
3. Вимагати від керівництва клієнта звільнення з посади осіб, винних у виявлених зловживаннях.
4. Повідомляти державну податкову адміністрацію про всі факти виявлених порушень або зловживань.

15. Чи має право аудитор одержувати інформацію, яка не належить до звітного періоду:

1. Ні, оскільки аудитор перевіряє тільки звітний період.
2. Так, якщо він вважає це необхідним.
3. Це визначається договором із клієнтом.
4. Це залежить від стану обліку і контролю клієнта.

16. Основним документом, який встановлює права аудитора, є:

1. Кодекс професійної етики аудиторів.
2. Лист-зобов'язання про згоду на проведення аудиту.
3. Договір на проведення аудиторської перевірки.
4. Міжнародні стандарти аудиту.

17. Який орган здійснює керівництво аудиторськими фірмами в Україні?

1. Аудиторська Палата України.
2. Аудиторські фірми нікому не підпорядковані.
3. Податкова адміністрація України.
4. Головне контрольно-ревізійне управління України.

18. Міжнародні стандарти аудиту визначають:

1. Стратегію аудиторської перевірки.
2. Загальні вимоги до аудиту.
3. Масштаб аудиторської перевірки.
4. Етику аудиту.

19. Єдиний підхід до методики аудиту визначають:

1. Внутрішньофірмові аудиторські нормативи.
2. Міжнародні стандарти аудита .
3. Робочі документи аудитора.
4. План і програма аудиту.

20. Аудиторські фірми згідно з чинним законодавством мають право:

1. Відмовитись від проведення аудиторської перевірки у випадку, коли клієнт не надає всю необхідну інформацію.
2. Накладати адміністративні штрафи на керівника і головного бухгалтера підприємства.
3. Повідомляти державну податкову адміністрацію про всі факти порушень і зловживань.
4. Вимагати від керівництва клієнта звільнення з посади осіб, винних у виявлених зловживаннях.

21. Чи може аудиторська фірма поєднати аудит з бізнесом у сфері нерухомості?

1. Ні.
2. Так.
3. Так, але тільки за наявності обох ліцензій.
4. Так, але тільки після повідомлення про це АПУ.

22. Обов'язковому аудиту підлягають:

1. Органи державної влади.
2. Підприємства, які офіційно оприлюднюють свою звітність.
3. Органи місцевого самоуправління.
4. Неприбуткові організації.

23. Який з наведених факторів впливає на обсяг аудиторських процедур?

1. Ціна аудиту.
2. Кількісний склад аудиторської бригади.
3. Професійний рівень аудиторів.
4. Рівень суттєвості.

24. Ознайомлення з бізнесом клієнта проводиться:

1. До початку аудиторської перевірки.
2. На початку аудиторської перевірки.
3. У міру необхідності у процесі перевірки.
4. У кінці аудиторської перевірки.

25. Під межею суттєвості в аудиті розуміють:

1. Гранично припустимий рівень можливого викривлення окремої статті.
2. Гранично припустимий рівень відхилень у звітності.
3. Ступінь неправильного відображення даних обліку.
4. Попередня оцінка ймовірності викривлення звітності.

26. Складання плану аудиту проводиться:

1. До початку аудиторської перевірки.
2. На початку аудиторської перевірки.
3. У міру необхідності у процесі перевірки.
4. У кінці аудиторської перевірки.

27. Яка умова в комп'ютерному середовищі знижує аудиторський ризик?

1. Розроблений довгостроковий план розвитку системі комп'ютерної обробки даних економічного суб'єкта.
 2. Відсутній внутрішній контроль за функціонуванням комп'ютерної обробки даних.
 3. Залучається незалежний контроль для оцінки комп'ютерної обробки даних.
 4. Комп'ютерна обробка даних децентралізована.
- 28. Аудитор готує і передає клієнту лист-зобов'язання:**
1. До початку аудиторської перевірки.
 2. На початку аудиторської перевірки.
 3. У міру необхідності у процесі перевірки.
 4. У кінці аудиторської перевірки.
- 29. Аудиторська вибірка не здійснюється:**
1. Якщо властивий ризик і ризик контролю високі.
 2. Якщо властивий ризик і ризик контролю низькі.
 3. Якщо аудиторський ризик високий.
 4. Якщо ризик невиявлення низький.
- 30. Суттєвість в аудиті - це:**
1. Рівень аудиторського ризику.
 2. Рівень оплати праці аудиторів у аудиторській фірмі.
 3. Оцінка вартості робіт за договором.
 4. Вплив відхилень на рішення користувачів звітності.
- 31. Які заходи вживає аудитор, щоб знизити ризик невиявлення?**
1. Урахувати особливості роботи бухгалтерії клієнта.
 2. Визначити помилки, які мають одиничний і випадковий характер.
 3. Збільшити обсяг аудиторських процедур.
 4. Провести опитування і спостереження за здійсненням операцій.
- 32. Оцінка ризиків аудиту проводиться:**
1. До початку аудиторської перевірки.
 2. На початку аудиторської перевірки.
 3. У міру необхідності в процесі перевірки.
 4. У кінці аудиторської перевірки.
- 33. План аудиторської перевірки складає:**
1. Керівник аудиторської фірми.
 2. Керівництво клієнта.
 3. Керівник аудиторської групи.
 4. Встановлено типовий план перевірки.
- 34. Які методичні прийоми контролю застосовують під час аудиту?**
1. Прийоми фактичного і документального контролю.
 2. Тільки прийоми документального контролю.
 3. Тільки прийоми фактичного контролю.
 4. Прийоми судово-бухгалтерської експертизи.
- 35. Найбільш надійним джерелом інформації для аудитора є:**
1. Внутрішні документи клієнта.
 2. Спостереження за інвентаризацією.
 3. Документальні підтвердження від третіх осіб.
 4. Ствердження керівництва клієнта.
- 36. Керівництво клієнта не дозволило аудитору перевірити достовірність деяких показників, видавши письмове підтвердження про їх достовірність:**
1. Аудитор має відмовитись від надання висновку.
 2. Аудитор має умовно-позитивний аудиторський висновок.
 3. Аудитор має дати негативний аудиторський висновок.
 4. Аудитор має дати позитивний аудиторський висновок.
- 37. Для перевірки ефективності функціонування системи внутрішнього контролю за-**

стосовують:

1. Усі види тестів контролю.
2. Тільки наскрізні тести.
3. Тільки тести відповідності.
4. Процедури по суті.

38. Аудит матеріальних активів здійснюють:

1. Тільки керівник аудиторської групи.
2. Тільки керівник аудиторської групи або інший сертифікований аудитор.
3. Асистенти аудитора.
4. Усі учасники аудиторської групи.

39. Для перевірки реальності існування матеріальних активів застосовують:

1. Спостереження за інвентаризацією матеріальних активів.
2. Порівняння із попередніми періодами.
3. Нормативну перевірку договорів на продаж матеріальних активів.
4. Перерахунок сум договорів та первинних документів.

40. Для перевірки повноти відображення матеріальних активів застосовують:

1. Спостереження за інвентаризацією матеріальних активів.
2. Запит та підтвердження до постачальників.
3. Нормативну перевірку договорів на продаж матеріальних активів.
4. Перерахунок сум договорів та первинних документів.

41. Для перевірки права власності на матеріальні активи застосовують:

1. Нормативну перевірку договорів на придбання матеріальних активів.
2. Запит та підтвердження до постачальників.
3. Нормативну перевірку актів прийому-передачі матеріальних активів.
4. Усі відповіді правильні.

42. Для перевірки правильності періодизації відображення матеріальних активів в обліку і звітності застосовують:

1. Зустрічну перевірку первинних документів і звітності.
2. Нормативну перевірку договорів на придбання матеріальних активів.
3. Нормативну перевірку актів прийому-передачі матеріальних активів.
4. Нормативну перевірку облікової політики.

43. Для перевірки правильності оцінки матеріальних активів застосовують:

1. Перерахунок оцінки матеріальних активів.
2. Нормативну перевірку облікової політики.
3. Зустрічну перевірку.
4. Усі відповіді правильні.

44. Які аудиторські докази права власності клієнта на транспортні засоби?

1. Результати інвентаризації транспортних засобів.
2. Усні ствердження продавця транспортних засобів.
3. Документи про реєстрацію транспортних засобів.
4. Документи, що підтверджують їх придбання клієнтом.

45. При інвентаризації каси виявлено велику нестачу. Аудитор повинен:

1. Відмовитись від надання висновку.
2. Дати негативний висновок.
3. Передати матеріали в правоохоронні органи.
4. Оцінити суттєвість статті і зробити висновок.

46. Яку облікову документацію використовують під час аудиторської перевірки касових операцій?

1. Касові звіти, прибуткові й видаткові касові ордера, журнал-ордер і відомість по рахунку "каса" та виписки банку.
2. Касові звіти, касові ордери й виписки банку.
3. Журнал-ордер і відомість по рахунку "каса" й виписку банку.

4. Касові звіти і виписки банку.
- 47. Які документи слід використовувати при аудиті зарахування коштів на поточний рахунок у банку?**
 1. Виписки банку.
 2. Касові звіти.
 3. Дані аналітичного і синтетичного обліку.
 4. Усі відповіді правильні.
- 48. Аудит легітимності створення суб'єктів підприємницької діяльності здійснюють:**
 1. Керівник аудиторської групи.
 2. Керівник аудиторської групи або інший сертифікований аудитор.
 3. Асистент аудитора.
 4. Будь-які учасники аудиторської групи.
- 49. Для перевірки реальності формування статутного капіталу застосовують:**
 1. Спостереження за інвентаризацією.
 2. Порівняння із попередніми періодами.
 3. Нормативну перевірку установчих документів.
 4. Перерахунок сум внесків.
- 50. Для перевірки повноти відображення внесків засновників застосовують:**
 1. Спостереження за інвентаризацією.
 2. Порівняння із плановими показниками.
 3. Нормативну перевірку актів прийому-передачі.
 4. Перерахунок оцінки майнових внесків.
- 51. Для перевірки прав засновників на частку в статутному капіталі застосовують:**
 1. Нормативну перевірку установчих документів.
 2. Перерахунок сум внесків.
 3. Нормативну перевірку актів прийому-передачі.
 4. Усі відповіді правильні.
- 52. Для перевірки правильності періодизації розрахунків із формування статутного капіталу застосовують:**
 1. Зустрічну перевірку первинних документів і звітності.
 2. Нормативну перевірку установчих документів.
 3. Нормативну перевірку актів прийому-передачі.
 4. Перерахунок оцінки майнових внесків.
- 53. Для перевірки правильності оцінки внесків засновників застосовують:**
 1. Порівняння із середніми показниками.
 2. Нормативну перевірку протоколів оцінки внесків.
 3. Перерахунок оцінки майнових внесків.
 4. Усі відповіді правильні.
- 54. Для перевірки стану системи внутрішнього контролю застосовуються:**
 1. Процедури за суттю.
 2. Усі види тестів контролю.
 3. Тільки тести відповідності.
 4. Тільки наскрізні тести.
- 55. Чи необхідно під час аудиту касових операцій організувати проведення інвентаризації коштів у касі, якщо вона не проводилась протягом року?**
 1. Ні.
 2. Так.
 3. Достатньо здійснити обстеження стану збереження коштів.
 4. Необхідно доручити головному бухгалтеру підприємства провести інвентаризацію коштів у касі в наступному році.
- 56. Аудит нематеріальних активів здійснюється:**
 1. Тільки керівником аудиторської групи.

2. Тільки керівником аудиторської групи або іншим сертифікованим аудитором.
 3. Асистентами аудитора.
 4. Усіма учасниками аудиторської групи.
- 57. Для перевірки реальності існування нематеріальних активів застосовують:**
1. Спостереження за інвентаризацією нематеріальних активів.
 2. Порівняння із попередніми періодами.
 3. Нормативну перевірку актів списання нематеріальних активів.
 4. Перерахунок сум договорів та первинних документів.
- 58. Для перевірки повноти відображення нематеріальних активів застосовують:**
1. Спостереження за інвентаризацією нематеріальних активів.
 2. Запит та підтвердження до продавців нематеріальних активів.
 3. Нормативну перевірку договорів на придбання нематеріальних активів.
 4. Перерахунок сум договорів та первинних документів.
- 59. Для перевірки права власності на нематеріальні активи застосовують:**
1. Нормативну перевірку договорів на придбання нематеріальних активів.
 2. Запит та підтвердження до продавців нематеріальних активів
 3. Нормативну перевірку актів виконаних робіт.
 4. Усі відповіді правильні.
- 60. Для перевірки правильності оцінки нематеріальних активів застосовують:**
1. Перерахунок оцінки нематеріальних активів.
 2. Нормативну перевірку облікової політики.
 3. Зустрічну перевірку.
 4. Усі відповіді правильні.
- 61. Які аудиторські докази права власності клієнта на нематеріальні активи?**
1. Документи, що підтверджують їх придбання клієнтом.
 2. Письмове підтвердження, одержане від продавця нематеріальних активів.
 3. Бухгалтерська довідка про оцінку нематеріальних активів.
 4. Результати інвентаризації нематеріальних активів.
- 62. Аудит власного капіталу здійснюється:**
1. Тільки керівником аудиторської групи.
 2. Тільки керівником аудиторської групи або іншим сертифікованим аудитором.
 3. Асистентами аудитора.
 4. Усіма учасниками аудиторської групи.
- 63. Для перевірки правильності періодизації відображення розрахунків із засновниками застосовується:**
1. Зустрічна перевірка первинних документів і звітності.
 2. Нормативна перевірка договорів установчих документів.
 3. Нормативна перевірка первинних документів.
- 64. Для перевірки реальності існування дебіторської та кредиторської заборгованості клієнта застосовується:**
1. Спостереження за інвентаризацією дебіторської та кредиторської заборгованості.
 2. Запит та підтвердження до дебіторів та кредиторів.
 3. Нормативна перевірка договорів.
 4. Зустрічна перевірка договорів та первинних документів.
- 65. Для перевірки правильності періодизації відображення дебіторської та кредиторської заборгованості клієнта застосовується:**
1. Зустрічна перевірка первинних документів і звітності.
 2. Нормативна перевірка договорів.
 3. Нормативна перевірка первинних документів.
 4. Нормативна перевірка облікової політики.
- 66. Які аудиторські докази правильності визначення дебіторів?**
1. Договір.

2. Письмове підтвердження дебітора.
3. Копії документів дебітора.

67. До послуг, які потребують подання аудиторського висновку, належать:

1. Погоджені процедури.
2. Огляд фінансової звітності.
3. Консультаційні послуги.
4. Усі відповіді правильні.

68. До послуг, які не потребують подання аудиторського висновку, належать:

1. Огляд фінансової звітності.
2. Аудит фінансової звітності.
3. Підготовка фінансової інформації.
4. Правильної відповіді немає.

69. Відповідальність за предмет перевірки несе:

1. Аудитор.
2. Відповідальна сторона.
3. Користувач.
4. Усі відповіді правильні.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ

Аналітичні процедури (Analytical procedures) — процедури, які складаються з аналізу важливих коефіцієнтів і тенденцій, а також подальшого вивчення результатів відхилень та взаємозв'язків, що суперечать іншій відповідній інформації або відхиляються від передбачуваних сум.

Асистенти (Assistants) — працівники, які беруть участь в аудиторських перевірках, але не є аудиторами.

Аудит фінансової звітності (Audit) — процес перевірки фінансово-економічної інформації (накопиченої системою бухгалтерського обліку, згрупованої і узагальненої в документах фінансової звітності) з метою висловлення думки про її достовірність (у всіх суттєвих аспектах) незалежним фахівцем (аудитором).

Аудитор (Auditor) — особа, яка несе остаточну відповідальність за аудит. Цей термін також вживають у значенні «аудиторська фірма». (Для зручності в МСА термін «аудитор» вживають завжди, коли йдеться як про здійснення аудиту, так і про надання супутніх послуг. Таке вживання цього терміна не означає, що особа, яка надає супутні послуги, обов'язково має бути аудитором фінансових звітів суб'єкта господарювання.)

Аудиторська вибірка (Audit sampling) — застосування аудиторських процедур до менш ніж 100 % облікових записів (елементів вибірки) у межах залишку на рахунку або класу операцій таким чином, що всі елементи мають шанс бути відібраними. Це дозволить аудиторів одержати та оцінити аудиторське свідчення стосовно деяких характеристик дібраних елементів для формулювання висновку або допомоги у його формулюванні стосовно генеральної сукупності, з якої здійснюється вибірка. До аудиторської вибірки можна застосовувати статистичний або нестатистичний підхід.

Аудиторська діяльність — вид підприємницької діяльності у сфері послуг з підтвердження достовірності фінансової звітності та виконання супутніх аудиту робіт з економіко-правового забез-

печення підприємництва (бізнесу). Аудиторську діяльність здійснюють аудиторські фірми (юридичні особи) та приватні підприємці-аудитори (фізичні особи).

Аудиторська палата України (*Supreme Audit Institution of Ukraine*) — незалежний самостійний орган, створений на засадах самоврядування, який очолює інститут аудиту в Україні.

Аудиторська фірма (*Audit firm*) — фірма чи інший суб'єкт господарювання, що надає аудиторські послуги із залученням партнерів, у разі необхідності, або приватний практикуючий аудитор. Суб'єктів аудиторської діяльності також називають аудиторами.

Аудиторське свідчення (докази) (*Audit evidence*) — інформація, отримана аудитором у процесі формування висновків, на яких базується аудиторська думка. До аудиторських свідчень належать первинні документи та облікові записи, які є основою для складання фінансових звітів, а також підтверджувальна інформація з інших джерел.

Аудиторський висновок (*Auditor's report*) — підсумковий документ, підготовлений аудитором за встановленою формою, за результатами проведення аудиту, в якому висловлено його думку про перевірену фінансову звітність.

Аудиторський ризик (*Audit risk*) — ризик того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку у випадку, якщо фінансові звіти містять суттєво викривлену інформацію. Аудиторський ризик має три компоненти: властивий ризик, ризик контролю та ризик невиявлення.

База даних (*Database*) — сукупність даних, які спільно використовуються і застосовуються різними користувачами для різних цілей.

Викривлення фінансової звітності (*Misstatement financial*) — невідповідність показників (статей) фінансової звітності обліково-економічній інформації, на основі якої підготовлено цю звітність або (та) невідповідність встановленим правилам її складання.

Відмова від висловлення думки (*Disclaimer of opinion*) — ситуація яка виникає, якщо можливий вплив обмеження обсягу є настільки суттєвим і всеосяжним, що аудитор не зміг отримати достатню кількість аудиторських доказів, і як наслідок, не може висловити думку про фінансові звіти.

Властивий ризик (*Inherent risk*) — ризик викривлення залишку на рахунку або класу операцій, який може бути суттєвим, окремо або у сукупності з викривленням залишків на інших рахунках або класів операцій, якщо припустити відсутність відповідних заходів внутрішнього контролю.

Внутрішній аудит (*Internal Auditing*) — діяльність з оцінювання, організована в межах суб'єкта господарювання, що її виконує окремий відділ. До функцій внутрішнього аудиту входять, зокрема, перевірка, оцінка і моніторинг адекватності і ефективності функціонування систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю.

Генеральна сукупність (*Population*) — вся множина даних, з якої відбирається вибірка і

стосовно якої аудитор прагне зробити висновки.

Документація (Documentation) — матеріал та робочі документи, підготовлені аудитором і для нього, або ті, що їх отримує та зберігає аудитор у зв'язку з виконанням ним аудиторської перевірки.

Допустима похибка (Tolerable error) — максимальна похибка в генеральній сукупності, яку аудитор погодився прийняти.

Достатність (Sufficiency) — критерій кількості аудиторських свідчень.

Думка аудитора (Opinion) — чітке письмове висловлення думки аудитора про фінансові звіти в цілому. Безумовно-позитивна думка висловлюється, якщо аудитор доходить висновку, що фінансові звіти справедливо та достовірно відображають (або представляють достовірно, в усіх суттєвих аспектах) інформацію відповідно до визначеної концептуальної основи фінансової звітності.

Експерт (Expert) — фізична особа або фірма, яка має спеціальну кваліфікацію, знання і досвід роботи в певній галузі, іншій, ніж бухгалтерський облік і аудит.

Елемент вибірки (Sampling unit), елементи вибірки — окремі елементи, що складають генеральну сукупність, наприклад: чеки, перелічені в бланку внеску депозиту; записи по кредиту у виписках з банківських рахунків; рахунки-фактури або залишки на рахунках дебіторів; грошові одиниці.

Загальні заходи контролю в комп'ютерних інформаційних системах (General controls in computer information systems) — система повного контролю за застосуванням комп'ютерних інформаційних систем для забезпечення обґрунтованого рівня впевненості у тому, що загальні цілі внутрішнього контролю досягнуто.

Загальні принципи аудиту — загальноприйняті правила проведення аудиту та надання аудиторських послуг, яких повинен дотримуватись аудитор у практичній діяльності і які встановлено на міжнародному та національному рівнях.

Запит (Inquiry) — процес звернення за інформацією до обізнаних осіб усередині суб'єкта господарювання або поза його межами.

Заходи контролю прикладних програм у комп'ютерних інформаційних системах (Application controls in computer information systems) — конкретні заходи контролю за відповідними бухгалтерськими комп'ютерними прикладними програмами. Призначення контролю прикладних програм — запровадити конкретні заходи контролю за бухгалтерськими прикладними програмами з метою забезпечення обґрунтованої впевненості в тому, що всі операції санкціоновані, відображені та оброблені в повному обсязі, точно та своєчасно.

Зв'язані сторони (Related parties) — сторони, які перебувають у такому зв'язку, коли одна сторона має можливість контролювати іншу або здійснювати суттєвий вплив на прийняття

фінансових та операційних рішень іншою стороною.

Значимість (Significance) — значимість, пов'язана з суттєвістю відповідного твердження у фінансовому звіті.

Кодекс професійної етики аудиторів України — сукупність фундаментальних принципів етики та правил надання аудиторських послуг, дотримання яких є обов'язковим для аудитора.

Комітет з міжнародної аудиторської практики (КМАП) — постійно діючий орган міжнародної федерації бухгалтерів, метою якого є розробка, опублікування та сприяння добровільному прийняттю міжнародних стандартів аудиту на національному рівні.

Комп'ютеризовані методи аудиту (Computer-assisted audit techniques (CAATs)) — прикладні програми аудиторських процедур із використанням комп'ютера як засобу аудиту, відомі також під назвою «комп'ютеризовані методи аудиту» (КМА).

Комп'ютерні інформаційні системи (Computer information systems) — середовище, яке існує за умов застосування комп'ютера будь-якого типу або розміру, задіяного в процесі обробки суб'єктом господарювання фінансової інформації, значущої для аудиторської перевірки, незалежно від того, чи використовується цей комп'ютер суб'єктом господарювання або третьою стороною.

Лист-зобов'язання (Engagement letter) — лист, який документує і підтверджує згоду аудитора із призначенням, метою та обсягом аудиту, ступінь відповідальності аудитора перед клієнтом і форму будь-яких звітів та висновків. Лист-зобов'язання направляється аудитором замовнику аудиту.

Лист-пропозиція (offer-letter) — лист, який направляється аудитору замовником і в якому міститься пропозиція на проведення аудиту.

Міжнародні стандарти аудиту (International standards auditing) — сукупність основних принципів, процедур і рекомендацій, розроблених, прийнятих на міжнародному рівні і опублікованих комітетом з міжнародної аудиторської практики.

Модифікований аудиторський висновок (Modified auditor's report) — аудиторський висновок, який складено за формою, відмінною від стандартної. Аудиторський висновок вважається модифікованим, якщо до нього додається пояснювальний параграф (додаються пояснювальні параграфи) або якщо думка аудитора не є безумовно-позитивною.

Наскрізна перевірка (Walk-through test) — простежування кількох операцій у системі бухгалтерського обліку від первинних документів до показників (статей) фінансової звітності.

Національна практика (аудиту) (National practices (auditing)) — сукупність рекомендацій з аудиту, які не мають статусу стандартів, визначені регулювальним органом на національному рівні і які, як правило, застосовуються аудиторами при проведенні аудиторської перевірки або наданні супутніх послуг.

Національні стандарти (аудиту) (National standards (auditing)) — сукупність стандартів з

аудиту, визначених законом або нормативними актами чи регулювальним органом на національному рівні, застосування яких є обов'язковим і яких слід дотримуватися при проведенні аудиторської перевірки або наданні супутніх послуг. В Україні такі стандарти названо національними нормативами аудиту.

Невизначеність (Uncertainty) — непевність щодо наслідків, ситуації, яка залежить від майбутніх дій або подій, які суб'єкт господарювання безпосередньо не контролює, але які можуть вплинути на фінансові звіти.

Невідповідність (Noncompliance) — бездіяльність або дії з боку суб'єкта господарювання, що його перевіряють, як навмисні, так і ненавмисні, що суперечать чинному законодавству або нормативним актам.

Негативна думка (Adverse opinion) — думка, яка висловлюється, якщо вплив незгоди на фінансові звіти є настільки суттєвим і всеосяжним, що аудитор доходить висновку, що висловлення умовно-позитивної думки про звітність не є адекватним для розкриття оманливого чи неповного характеру фінансових звітів.

Обґрунтована впевненість (Reasonable assurance) — аудитор передбачає високий, проте не абсолютний рівень впевненості (безумовно висловленої в аудиторському висновку як обґрунтована впевненість) у тому, що інформація, яка є предметом аудиторської перевірки, не містить суттєвих викривлень.

Обсяг (масштаб) аудиту (Scope of Audit) — процедури аудиту, які вважаються необхідними за відповідних обставин для досягнення мети аудиторської перевірки.

Обсяг огляду (Scope of Review) — процедури огляду, які вважаються необхідними за відповідних обставин для досягнення мети аудиторської перевірки.

Обчислення (Computation) — перевірка арифметичної точності сум у первинних документах і облікових записах або проведення незалежних підрахунків.

Операція зі зв'язаною стороною (Related party transaction) — обмін ресурсами або зобов'язаннями між зв'язаними сторонами незалежно від того, чи призначається ціна.

Перевірка (Inspection) — комплекс процедур, які виконує аудитор. Об'єктом перевірки є записи, документи або матеріальні активи.

Планування (Planning) — розробка загальної стратегії та детального підходу щодо очікуваного характеру, часу та обсягу аудиту; розробка загального плану та програми аудиту.

Помилка (Error) — ненавмисне викривлення інформації у фінансових звітах.

Програма аудиту (Audit program) — програма, яка визначає характер, час проведення та обсяг запланованих аудиторських процедур, необхідних для виконання загального плану аудиту. Програма аудиту являє собою ряд інструкцій для асистентів, що беруть участь в аудиторських перевірках, а також є засобом контролю належного виконання роботи.

Процедури контролю (*Control procedures*) — політика і процедури, які були встановлені управлінським персоналом на додаток до середовища контролю для досягнення конкретних цілей суб'єкта господарювання.

Процедури по суті (*Substantive procedures*) — перевірки, виконані для отримання аудиторських свідчень з метою виявлення суттєвих викривлень у фінансових звітах. Існує два типи процедур по суті:

- а) перевірки докладної інформації про операції та залишки;
- б) аналітичні процедури.

Ризик контролю (*Control risk*) — ризик того, що можливі викривлення залишку на рахунку або класу операцій, які можуть бути суттєвими, окремо або у сукупності з викривленнями залишків на інших рахунках або класів операцій не можна буде своєчасно запобігти або виявити та виправити за допомогою систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю.

Ризик невиявлення (*Detection risk*) — ризик того, що аудиторські процедури по суті не виявлять викривлення залишку на рахунку або класу операцій, які можуть бути суттєвими, окремо або у сукупності з викривленнями залишків на інших рахунках або класів операцій.

Річний звіт (*Annual report*) — щорічний документ, який містить всі фінансові звіти з аудиторським висновком про них.

Робочі документи (*Working papers*) — записи аудитора з планування робіт, характеру, часу та обсягу здійснених аудиторських процедур, а також результатів таких процедур та висновки, зроблені на підставі отриманих доказів. Робочі документи можуть бути у формі даних, що зберігаються на папері, плівці, електронних та інших носіях інформації. Іншими словами, робочі документи аудитора — інформація, яка накопичується аудитором на будь-яких носіях та використовується ним для обґрунтування своєї думки стосовно перевіреної фінансової звітності.

Система внутрішнього контролю (*Internal control system*) — політика і процедури (внутрішнього контролю), прийняті управлінським персоналом суб'єкта господарювання з метою сприяння у досягненні цілей управлінського персоналу щодо забезпечення, наскільки це можливо, правильного і ефективного ведення господарської діяльності, включаючи дотримання політики управлінського персоналу, а також збереження активів, забезпечення запобігання і виявлення шахрайства та помилок, точності і повноти облікових записів, а також своєчасної підготовки достовірної фінансової інформації. Система внутрішнього контролю включає також інші питання, безпосередньо пов'язані з функціями облікової системи.

Спостереження (*Observation*) — нагляд за процесом або процедурою, що їх виконують інші особи, наприклад, спостереження аудитора за здійсненням інвентаризації персоналом суб'єкта господарювання або виконання процедур внутрішнього контролю, що не залишає «аудиторського сліду».

Статистична вибірка (*Statistical sampling*) — вибірка, що означає будь-який підхід щодо здійснення вибірки.

Супутні послуги (*Related services*) — огляди, погоджені процедури та підготовка інформації.

Суттєвість (*Materiality*). Інформація є суттєвою, якщо її пропуск або неправильне відображення може вплинути на економічні рішення користувачів, прийняті на основі фінансових звітів. Суттєвість залежить від величини суми статті або значущості помилки, які розглядаються за конкретних обставин пропуску або неправильного відображення. Так, суттєвість створює поріг або межу відсічення, але вона не є первинною якісною характеристикою, яка обов'язково притаманна корисній інформації.

Тести контролю (*Tests of control*) — тести для отримання аудиторських свідчень щодо ефективності:

а) організації систем обліку та внутрішнього контролю, тобто чи вони належним чином організовані, щоб запобігати, виявляти та виправляти суттєві викривлення;

б) функціонування внутрішнього контролю протягом певного періоду.

Узагальнені фінансові звіти (*Summarized financial statements*) — перевірені аудитором річні фінансові звіти, викладені у стислій формі, для інформування груп користувачів про результати діяльності та фінансовий стан суб'єкта господарювання.

Умовно-позитивна думка (*Qualified opinion*) — думка, яка висловлюється, якщо аудитор доходить висновку, що не можна висловити безумовно-позитивну думку, але вплив будь-якої незгоди з управлінським персоналом або обмеження обсягу не є досить суттєвим і всеосяжним, щоб вимагати від аудитора негативного висновку або відмови від висловлення думки.

Фінансові звіти (*Financial statements*) — баланси, звіти про прибутки та збитки, звіти про зміни у фінансовому стані (що можуть бути надані різним чином, наприклад, як звіт про рух грошових коштів), примітки та інші звіти і пояснювальний матеріал, визначені як частина фінансових звітів.

Шахрайство (*Fraud*) — навмисні дії однієї або кількох осіб управлінського персоналу, працівників або третіх сторін, результатом чого є подання викривленої інформації у фінансових звітах

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Закон України «Про аудиторську діяльність» («Відомості Верховної Ради України», 1993 р., №23, ст. 243; 1995 р., №14, ст. 88; 1996 р., №9, ст. 44; 2003 р., №30, ст. 247; 2004 р., №45, ст. 501; 2005 р., №34, ст. 434; 2006 р., №14, ст. 117, №22, ст. 184).
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів. -3-те вид., доп. та перероб. – Житомир: ПП “Рута”, 2005.-512 с.
3. Загородній А.Г. та ін. Аудит: теорія і практика: Навч. посібник - 3-е вид. перероб. і доп. - Львів: Вид-во Нац. ун-ту „Львівська політехніка”, 2004.-456 с.
4. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: Навч. посіб. - 3-е вид. - К.: Каравела; 2006. - 560 с.
5. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2003. - 624 с.
6. Сопко В.В., Верхоглядова Н.І, Шило В.П. та ін.. Організація і методика проведення аудиту: Навчально-практичний посібник.-К.:ВД «Професіонал», 2004.-624 с.
7. Офіційний вісник України. - Режим доступу: <http://www.gdo.kiev.ua>
8. Офіційний веб-сайт АПУ. - Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/>

Додаткова література

9. Международные стандарты аудита: Кодекс этики Международной федерации бухгалтеров (1999).-М., 2000.
10. Адамс Р. Основы аудита/ Пер. с англ.; Под ред. Я.В. Соколова. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1995
11. Аренс А. Аудит/А.Аренс, Дж.Лоббек; Пер.с англ.; Гл.ред.серии проф.Я.В. Соколов.-М.:Финансы и статистика, 2001.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з курсу «Організація і методика аудиту» (для студентів 5 курсу заочної форми навчання та слухачів другої вищої освіти напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво», спеціальності 6.030509 – «Облік і аудит»)

Укладачі: Олена Анатоліївна Андренко,
Юлія Вікторівна Горелкіна

Редактор М.З. Аляб'єв

Комп'ютерне верстання І.В. Волосожарова

План 2009, поз. 613 М

Підп. до друку 01.07.09
Друк на ризографі .
Зам. №

Формат 60x84 1/16.
Ум. друк. арк. 2,2
Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 731 від 19.12.2001